

Instructie: Het drieslagstelsel (Middeleeuwen)

Wat ga je leren?

Je leert:

- wat het **drieslagstelsel** is
 - waarom boeren dit systeem gebruikten
 - wat de **voordelen en nadelen** waren
 - hoe landbouw vroeger anders was dan nu
-

Stap 1 – Wat is het drieslagstelsel?

In de **Middeleeuwen** gebruikten boeren een slim systeem om hun akkers niet uit te putten. Dat heet het **drieslagstelsel**.

Het land werd verdeeld in **drie grote stukken** (akkers):

1. **Akker 1 – Wintergraan**
→ bijvoorbeeld tarwe of rogge
2. **Akker 2 – Zomergraan**
→ bijvoorbeeld gerst of haver
3. **Akker 3 – Braakliggend land**
→ hier groeit niets, het land rust uit

Elk jaar wisselen de akkers van functie.

Stap 2 – Hoe werkt het? (jaarlijkse wissel)

- Jaar 1:
 - Akker 1 = wintergraan
 - Akker 2 = zomergraan
 - Akker 3 = braak
- Jaar 2:
 - Akker 1 → zomergraan
 - Akker 2 → braak

- Akker 3 → wintergraan
- Jaar 3:
 - alles schuift weer door

👉 Zo raakt de bodem **minder snel uitgeput**.

Stap 3 – Waarom was dit slim?

Boeren hadden:

- geen kunstmest
- geen machines
- weinig kennis van bodemkunde

Door één akker te laten rusten, werd de grond weer **vruchtbaar** door:

- regen
 - mest van dieren
 - planten die vanzelf groeiden
-

Stap 4 – Voordelen en nadelen

✅ Voordelen

- De grond raakt minder snel uitgeput
- Meer opbrengst dan oudere systemen
- Betrouwbaarder oogst
- Minder kans op misoogst

❌ Nadelen

- Elk jaar ligt 1/3 **van het land stil**
 - Lagere opbrengst dan moderne landbouw
 - Veel handarbeid nodig
 - Afhankelijk van het weer
-

Stap 5 – Doe-opdracht (klassikaal of in groepjes)

Opdracht:

Teken een boerderij met drie akkers.

- Geef elke akker een andere kleur
- Schrijf erbij: wintergraan / zomergraan / braak
- Laat met pijlen zien hoe de akkers na 1 jaar wisselen

Extra vraag (denkopdracht):

👉 Zou dit systeem vandaag de dag nog kunnen werken? Waarom wel of niet?

Materiaallijst

Voor deze les of opdracht heb je nodig:

Per leerling of groepje

- A4- of A3-papier
- Potlood
- Kleurpotloden of stiften
- Gum

Optioneel (voor actiever werken)

- Schaar
- Gekleurd papier (voor akkers)
- Kaartjes met: *wintergraan – zomergraan – braak*
- Whiteboard of digibord (klassikale uitleg)